

Arengu nimel on tarvis vanast lahti lasta

Miks Estonia teatri juurdeehitus on parim lahendus muusikateatri arendamiseks, arutleb rahvusooperi kunstiline juht Arvo Volmer.

Vaidlused rahvusooper Estonia hoone tuleviku üle on siirdunud sisuliselt arutelult poliitilisse vaidlusse, kus eri positsioonidel on Tallinna linn ja Eesti riik. Olukord hakkab sarnanema enam kui sajand tagasi toimunuga, kus eestlaste soov oma teatrimaja ehitada ja kultuuri edendada ei leidnud kohalike võimukandjate toetust.

Tahaksin välja tuua kolm põhjust, miks minu hinnangul oleks Estonia teatri juurdeehitus parim lahendus meie muusikateatri arendamiseks.

Esimene ja peamine argument on tekkiv erakordne teatrikompleks. Maailmas on vähe selliseid koosluseid, mis ühendaksid väikese teatrisaali, suure teatrisaali ja kontserdisaali. Teater saaks kasutada olemasolevat saali proovilavana, eksperimentaalteatri saalina või kammerlikumate teoste esitamiseks. Suur lava ja hea akustikaga saal oleksid sobivad suurte teoste (Wagner, Tüür), kaasaegsete tehniliste lahendustega lavastuste ja suurte kontsertide (Mahler, Tobias) jaoks. Estonia kontserdisaal täiendaks kompleksi hea keskmise suurusega saalina.

Investeeringud kultuuri ja just muusikakultuuri on oluliseks eri taustaga inimesi ühendavaks teguriks meie pidevalt muutuv maailmas.

Teine põhjus on sellise saalikompleksi paremad võimalused oma majanduslikku tegevust tasakaalus hoida.

Ja viimaks ei saa mööda vaadata demograafilisest olukorrast nii Eestis kui ka kogu maailmas. Investeeringud kultuuri ja just muusikakultuuri on oluliseks eri taustaga inimesi ühendavaks teguriks meie pidevalt muutuv maailmas. Rahvuste ja riikide tõeline ajalugu kirjutatakse eelkõige nende kultuuriliste, mitte sõjaliste või muude saavutuste kaudu.

Juurdeehitus on meie võimalusi arvestades otstarbekohasem ja

arvamus.postimee...

Rahvusooper Estonia
Estonia teater
Arvo Volmer
Teater

soodsaim lahendus selleks tähtsaks hüppeks Eesti kultuuriloos. Seisak selles valdkonnas seaks ohtu meie arengu ja tulevikuväljavaated.

Eesti rahva areng on protsess, sel on oma ajalugu, nüüdishetk ja tulevik. Arengut kanname kõik, aga eriti meie poolt ellu kutsutud institutsioonid: teatrid, orkestrid, koorid, muuseumid, koolid ja ülikoolid, ringhääling ja televisioon, kui vaid mõnda nimetada. Neis on hõivatud märkimisväärne hulk inimesi, kes oma pere- ja sõprussuhete kaudu seovad suure osa ühiskonnast vähemalt kaasa elama ja mõtlema.,

Looduse juhitud protsesse ei saa me mõjutada, inimtekkeliste muutustega on lugu teisiti, me peaksime suutma neid analüüsida, kontrollida ja juhtida.

Vast keegi ei vaidle vastu, et elukvaliteedi määrab meie peas tekkiv väärtus, ükski asi või objekt iseeneses ei oma mingit tähendust, seega on asjade mõtestamisel oluline koht meid ümbritsevale keskkonnale hinnangu andmisel. Meie keskkond – kodud, asulad ja loodus – on pidevas muutumises. Looduse juhitud protsesse ei saa me mõjutada, inimtekkeliste muutustega on lugu teisiti, me peaksime suutma neid analüüsida, kontrollida ja juhtida.

Muutuste eitamine ja kramplikult olevikust kinni hoidmine (nagu ka romantiliselt minevikku vaatamine) ei lahenda probleeme ega loo paremat tulevikku. Arengu nimel on tarvis vanast lahti lasta ja sellest õppides liikuda paremasse, perspektiivikamasse tulevikku. Estonia teatri- ja kontserdimajaga peaks olema sarnane olukord.

1913. aastal valminud teatrisaal ei olnud algselt ooperietenduste andmiseks kavandatud, aga juba algaastatest on järk-järgult muusikateatri võimalusi avardatud ja peale II maailmasõja järgset ülesehitust muutus Estonia muusikateatriks. Esimene suurem ümberehitus tehti vaid 14 aastat pärast hoone valmimist, põhjalikult muutus kontserdimaja ja teatrimaja ühendav vaheosa ja Pärnu maantee poolne tagakülg ning vähem Teatri väljaku poolne fassaad. Praegune tagakülg on osa sõjajärgsest ulatuslikust juurdeehitusest, ilma milleta, tõsi, ei oleks rahvusoperi toimimine praegu selles hoones võimalik.

Estonia kui kultuuritempel peaks olema avatud arengule ja muutustele, ta peaks ajaga kaasas käima. Ka muud templid – näiteks toomkirik – on praeguse kuju saavutanud sajandite jooksul.

Arengu nimel on tarvis vanast lahti lasta ja sellest õppides liikuda paremasse, perspektiivikamasse tulevikku.

Tallinna linn on arenenud ajaloo jooksul eri tempos, edukamatel aegadel on toimunud suuremad muutused ja ilmselt just kitsamatele oludele võlgne vanalinna üpris mahuka säilimise. Millalgi rajatud kaitserajatised on tekkinud ja ka vastavalt vajadustele muutunud või kadunud. Selmet võidelda Urla maja või Saarineni maja isoleerituse eest, peaks hoopis keskenduma seni puuduva ooperisaali ehitamisele juurdeehitusena. Milline see lõpuks välja nägema hakkab, on meie endi otsustada.

Kindlasti võiks see olla arhitektuurselt julge ja esiletõusev ning olemasolevasse ruumi sobiv ja seda täiendav. Ajaloo säilitamiseks oleks vast parim esmalt kaardistada maapõues peituv. Vanalinna isoleerimine ja seal varjuvate rikkuste peitmine ei teeni kuidagi tallinlaste huve. Ka estoonlased on igati ajaloo säilitamise poolt: kui leitakse, et on, mida säilitada, siis tahame selle teha kõigile kättesaadavaks ja nähtavaks, näiteks bastione läbi klaaspõranda eksponeerides.

Strateegilised otsused omakultuuri arendamiseks nõuavad valikuid. Erakordne kooslus Estonia teatrisaalist, kontserdisaalist ja uuest ooperisaalist looks rahvusvaheliselt silmatorkava potentsiaali ja annaks meile võimaluse jõuda uuele tasemele nii kunsti nautimiseks kui selle tegemiseks.

Kas tõesti on meie ajaloolise kultuuritempli arendamise järgmiseks sammuks tarvis, et jälle langeksid praegusele pommid?